

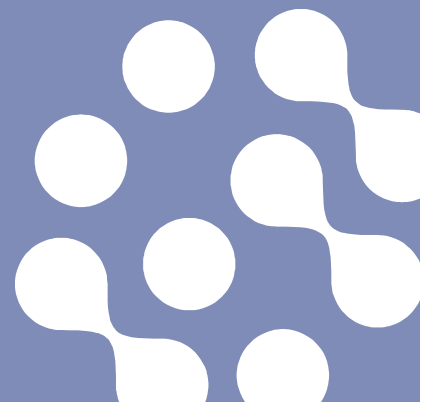

Environment Testing

Eurofins Ahma Oy
Projekti 11122
1.3.2024

BOLIDEN KEVITSA MINING OY

LÄHIALUEEN PIENVESIEN KALASTUSTIEDUSTELU 2023

KEVITSA BOLIDEN MINING OY, LÄHIALUEEN PIENVESIEN KALASTUSTIEDUSTELU 2023

Sisällysluettelo

YHTEENVETO	1
1. JOHDANTO	2
2. AINEISTO JA MENETELMÄT	2
3. TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU	2
3.1 YLEISTÄ.....	2
3.2 SAIVELJÄRVI	3
3.3 VIIVAJOKI.....	5
3.4 ISO VAISKONLAMPI.....	8
3.5 MATARAOJA.....	9
3.6 VAPAAMUOTOISET KOMMENTIT.....	11
VIITTEET	12
LIITTEET	12

LIITTEET

Liite 1. Vuoden 2023 kalastustiedustelulomake ja tiedustelualueen kartta

Liite 2. Vuoden 2023 kalastustiedustelun vapaamuotoiset kommentit

Pohjakartat: © Maanmittauslaitos

1.3.2024

Eurofins Ahma Oy

Simo Paksuniemi

Yhteystiedot

Teollisuustie 6
96320 ROVANIEMI
Sähköposti: EtunimiSukunimi@etn.eurofins.com

www.eurofins.fi

YHTEENVETO

Tässä raportissa esitetään vuoden 2023 kalastusta koskeneen kalastustiedustelun tulokset kaivoksen lähialueen pienvesien eli Mataraojan, Saiveljärven, Viivajoen ja Iso Vaiskonlammen osalta. Raportissa on vertailtu vuoden 2023 tuloksia soveltuvin osin aiemmin (2004, 2010, 2013, 2018) tehtyjen kalastustiedustelujen tuloksiin. Tiedustelu sisälsi kysymyksiä kalastuksesta ja saalismääristä sekä kalastusta haittaavista tekijöistä. Tiedustelu kohdennettiin vuoden 2018 kalastustiedustelun tapaan Sodankylässä sijaitsevien Petkulan, Kersilön ja Moskuvaaran kyliin kattaen sekä vakituksessa asuinkäytössä olevat kiinteistöt että vapaa-ajan asunnot. Osoitetiedot saatiin Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmästä. Tiedustelu toteutettiin kolmikierroksisena siten, että vastaamatta jättäneille lähetettiin uusi kysely korkeintaan kahteen kertaan.

Tiedusteluja lähetettiin 95 kappaletta ja vastauksia saatiin määräaikaan mennessä 60 kappaletta. Vastausprosentiksi muodostui näin 63 %. Kevitsan kaivoksen lähivesissä kalastus osoittautui olevan edelleen verrattain vähäistä. Vastanneista 23 % oli kalastanut tiedustelualueella vuonna 2023 ja loput 77 % ei ollut kalastanut tiedustelualueella. Kalastaneiden pyyntimäärät ja saaliit laajennettiin koskemaan koko 95 talouden tiedustelujoukkoa, jolloin saatiin arvio koko tiedustelualueella tapahtuneesta kalastuksesta. Vastaamatta jättäneiden talouksien oletettiin kalastaneen yhtä aktiivisesti kuin vastanneiden talouksien.

Tiedustelualueella kalastaneilla talouksilla kertyi vuoden 2023 aikana yhteensä 120 kalastuspäivää ja keskivertotaloudessa käytiin kalassa noin kuutena päivänä vuodessa. Kalastus painottui kesä-elokuun väliselle ajanjaksolle. Keväällä maalisi-huhtikuulla käyntiin jonkin verran pilkillä. Keskimääräinen talouskohtainen kalastuspäivien määrä väheni noin puolella edelliseen tiedusteluvuoteen 2018 nähden. Kalastuksen vähentyminen voi osaltaan selittyä heikommilla sääolosuhteilla.

Tiedustelun perusteella vuoden 2023 kokonaissaalis oli 514 kg. Iso Vaiskonlampi on vuokralla Poston Erä ry:llä ja siellä kalastavat lähinnä seuran jäsenet. Huolimatta lähikylien alueelle suunnatusta tiedustelusta tämä ei ilmeisesti tavoittanut Poston Erä ry:n jäseniä ja kalastaneita oli vastanneiden joukossa vain yksi. Kuitenkin Poston Erä ry:n yhteyshenkilön mukaan Iso Vaiskonlammella kalastaa edelleen vuodesta riippuen muutamia talouksia lähinnä verkoilla sekä pilkillä. Lisäksi lampeen istutetaan ajoittain siianpoikasia.

Saiveljärvellä kalasti vuonna 2023 arviolta 11 taloutta ja sieltä saatiin tiedustelualueen pienvesistä eniten kalaa, yhteensä 323 kg. Liki kolmeneljännestä kokonaissaaliista saatiin verkoilla sekä katiskoilla ja loput heitto-, onki- ja pilkkikalastamalla. Reilu puolet saaliista oli haukea, vajaa kolmannes ahventa ja loput särkikaloja.

Viivajoella arvioitiin kalastaneen 10 taloutta ja talouksien ilmoittama kokonaissaalis oli 163 kg. Reilut 80 % kokonaissaaliista oli ahventa ja särkikaloja ja loppusaalis harjusta ja haukea. Noin 70 % saaliista pyydettiin vapavälineillä kuten heitto- ja onkikalastamalla ja loput katiskoilla. Vapaamuotoisten kommenttien perusteella kolme vastaajaa oli havainnut harjuskannan vähentyneen Viivajoessa.

Mataraojalla v. 2023 kalasti tiedustelun perusteella 10 taloutta ja suosituimmat pyyntivälineet olivat edelleen heittovapa ja mato-onki. Kokonaissaalis oli 25 kg ja ahvenen osuus oli nyt poikkeuksellisen suuri (83 %). Loppusaalis oli harjusta ja taimenta, jotka ovat olleet aikaisemmissa kalastustiedusteluissa tyyppisimmät saalislajit.

1. JOHDANTO

Vuoden 2023 aikana Kevitsan kaivoksen velvoitetarkkailua toteutettiin lokakuussa 2015 käyttöön otetun ja kesäkuussa 2017 päivitetyn tuotantovaiheen tarkkailuohjelman mukaisesti. Tarkkailuohjelma vastaa kokonaisuudessaan ympäristöluvan (79/2014/1) kaivoksen käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuja. Vuonna 2020 tarkkailuohjelmaa päivitettiin ja uusi tarkkailuohjelmaversio jätettiin Lapin ELY-keskukselle hyväksyttäväksi 1.12.2020.

Tässä raportissa käsitellään vuoden 2023 kalastusta koskevan tiedustelun tulokset. Kalastustiedustelun kohteena olivat Mataraojan, Saiveljärven, Viivajoen ja Iso Vaiskonlammen vesistöt.

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

Kevitsan kaivoksen kalataloustarkkailuun liittyen kaivoksen lähialueen pienvesillä toteutettiin vuoden 2023 kalastusta koskeva tiedustelu. Tiedustelu toteutettiin v. 2023 joulukuun – v. 2024 helmikuun välisenä aikana kolmen kontaktikerran postitiedusteluna. Kalastustiedustelu kohdennettiin Petkulan, Kersilön ja Moskuvaaran kylien alueilla rakennetun kiinteistön omistajille. Osoitetiedot saatiin Maanmittauslaitoksen kiinteistörekisterijärjestelmästä.

Selvitysalueelta kartoitettiin kiinteistöjä 241 kpl. Kohdejoukosta poistettiin ulkomailla asuvat ja kuolinpesät. Rantaan rajoittuvien kiinteistöjen omistajille tiedustelu lähetettiin kaikille Suomessa asuville omistajille. Rantaan rajoittumattomien osalta tiedustelu lähetettiin vain Sodankylän kunnan alueen osoitteisiin. Näin olleen lopulliseksi otosjoukoksi muodostui 95 vastaanottajataloutta, joille kaikille lähetettiin postitiedustelu.

Tiedustelulomakkeessa vastaaja pyydettiin ilmoittamaan käytetyt pyyntimenetelmät, niillä saadut saaliit ja pyyntiajankohdat tiedustelualueella vesistökohtaisesti. Kalastajilla oli myös mahdollisuus nimetä kalastusta haittaavia tekijöitä arvioimalla valmiiksi annettujen vaihtoehtojen haittaavuutta neliportaisella asteikolla ("ei haittaa"–"haittaa paljon" ja lisäksi "en osaa sanoa"). Valmiiksi annettujen vaihtoehtojen lisäksi vastaajat pystyivät nimeämään vapaamuotoisesti muita haittatekijöitä ja arvioimaan niiden vakavuutta edellä mainitulla asteikolla. Tiedustelulomake ja tiedustelualueen kartta on esitetty **liitteessä 1**. Aineistosta on laskettu keskimääräisen kalastajan saama saalis, pyydysmäärät ja pyyntiaktiivisuus, jotka on sitten laajennettu koko tiedustelujoukkoon.

3. TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU

3.1 Yleistä

Kalastustiedustelun palautti yhteensä 60 taloutta eli vastausprosentiksi muodostui 63 %. Vastanneista kalastustiedustelualueen vesistöissä oli kalastanut 14 taloutta. Tiedusteluun vastaamattomien keskuudessa kalastaneita talouksia oletettiin olevan samassa suhteessa kuin tiedusteluun vastanneidenkin joukossa ja laajennettu kalastaneiden talouksien määrä oli näin ollen 22 kalastanutta taloutta. Osa kalastaneista talouksista kalasti useammassa kuin yhdessä kohdevesistössä. Mataraojalla kalasti arviolta 10 taloutta, Saiveljärvellä 11 ja Viivajoella 10 taloutta. Iso Vaiskonlammelta saatiin kalastustietoja vain yhdeltä taloudelta eikä niitä laajennettu.

Vastausten perusteella kotitalouksilla oli kalastuspäiviä vuonna 2023 yhteensä 96 kalastuspäivää ja keskimääräinen talouskohtainen pyyntipäivien määrä oli 5,5 päivää. Kalastusta tapahtui vain keväällä maaliskuuhun sekä kesällä kesä-, heinä- ja elokuulla. Reilut 80 % kalastuspäivistä ajoittui kesä-, heinä- ja elokuulle ja näistä kuukausista kalastus oli aktiivisinta heinäkuussa. Keskimääräinen kalastuspäivien määrä puolittui edelliseen tiedusteluun nähden (10,8 pv → 5,5 pv). Osaltaan tähän saattoi vaikuttaa v. 2023 loppukesän-syysyn poikkeuksellisen sateiset sääolot.

Kalastustiedusteluja alueella on tehty useita jo 2000-luvun alkupuolelta lähtien. Tiedustelujen kohdejoukko on vuosina 2004, 2010 ja 2013 olleet paikalliset taloudet ja tiedustelu on toteutettu osoitteettomana kyselynä jakamalla tiedustelut Petkulan, Kersilön ja Moskuvaaran alueen tienvarsien postilaatikoihin. Vuosien 2018 ja 2023 tiedustelut on suunnattu em. kylien alueilla asuinpaikan tai vapaa-ajan asunnon omistaville talouksille ja tiedustelut ovat siten eniten vertailukelpoisia keskenään. Kalastajien ja kalansaaliin määrissä on tiedusteluvuosien kesken huomattavaa poikkeavuutta, mikä osaltaan selittyy lähinnä tiedustelujen erilaisilla toteutusmenetelmillä.

Vuonna 2023 arvioidun 22 kalastaneen talouden kokonaissaalis arvio oli 514 kg ja talouskohtainen saalis noin 23 kg/talous. (**Taulukko 3-1**)

Taulukko 3-1. Kalastajien lukumäärä, kokonaissaaliit sekä talouskohtainen saalis tiedustelualueella v. 2004-2018 (Paksuniemi 2004, LVT Oy 2011, Ramboll Finland Oy 2014, Eurofins Ahma Oy 2019).

	2004	2010	2013	2018	2023
Kalastajia	12	8*	14	33	22
Kokonaissaalis	716	38	723	1545	514
Saalis/talous	59,7	4,8	51,6	46,6	23,4

*) Vuoden 2010 kalastajien lukumäärä on arvio, sillä tarkkaa lukua ei ollut saatavilla.

3.2 Saiveljärvi

Saiveljärvellä kalasti vuonna 2023 tiedustelun perusteella 11 taloutta. Vuonna 2018 kalastavien joukko oli hieman suurempi ja 19 taloutta. Vuosien 2004, 2010 ja 2013 kalastustiedusteluissa kalastavien määrä on ollut 3-7 talouden välillä. Määrä on vuosina 2018 ja 2023 kalastaneiden talouksien määrää pienempi johtuen aikaisemmin mainitusta tiedustelujen erilaisista toteutusmenetelmistä. (**Taulukko 3-2**)

Vuonna 2023 Saiveljärvellä harjoitettiin edelleen useita kalastusmuotoja kuten verkko- ja katiskapyyntiä, onki- ja viehekalastusta sekä keväistä pilkkikalastusta. Verkko- ja katiskakalastusta kuten myös onki- ja viehekalastusta harjoitti kutakin viisi taloutta ja pilkkikalastusta kaksi taloutta. Talouksien kokonaissaalis oli 323 kg ja tyypillisimmät saalislajit olivat edellisten tiedusteluvuosien tapaan hauki (51 %), ahven (31 %) ja särkikalat (18 %). Talouksien keskisaalis oli nyt noin 29 kg ja tyypillistä saalistasoa huomattavasti pienempi. (**Taulukot 3-2 ja 3-3**)

KEVITSAN LÄHIALUEEN PIENVESIEN KALASTUSTIEDUSTELU

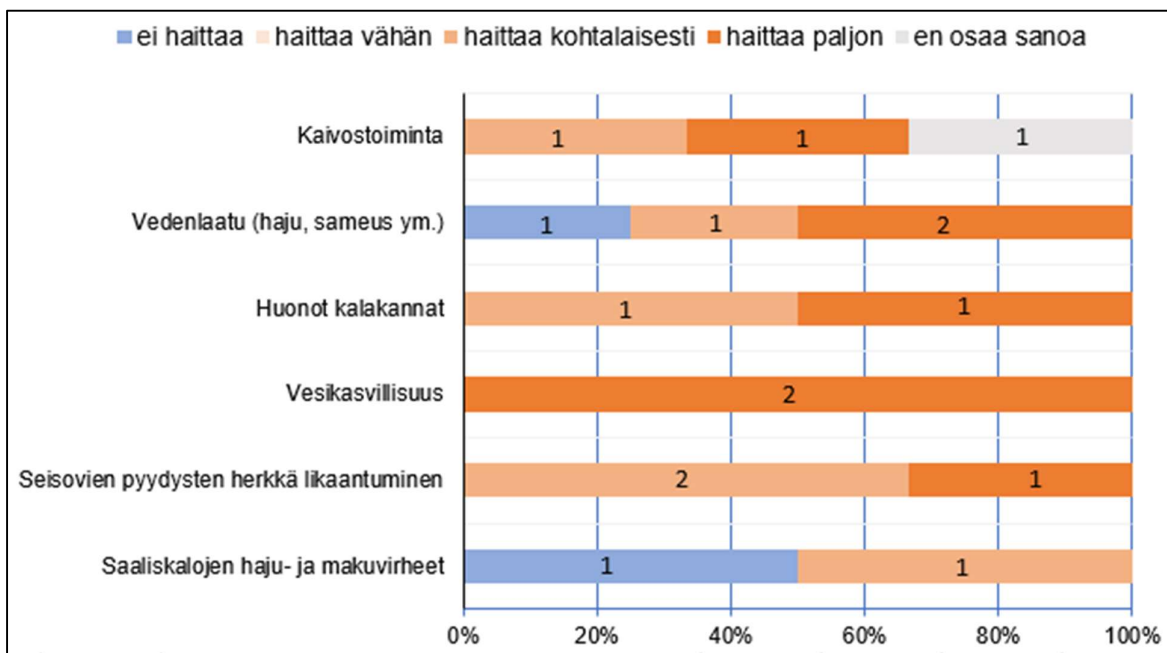
Taulukko 3-2. Yhteenvedo kalastustiedustelun tuloksista Saiveljärvellä vuosilta 2004–2023 (Paksuniemi 2004, LVT Oy 2011, Ramboll Finland Oy 2014, Eurofins Ahma Oy 2019) (kalastavat taloudet ja saalismäärä).

		2004	2010	2013	2018	2023
Kalastajia	kpl	6	3	7	19	11
Verkot	kpl	1	-	2	1	5
Katiska	kpl	-	-	1	1	5
Vetouistelu	kpl	-	1	-	1	-
Heittovapa	kpl	1	-	3	14	5
Mato-onki	kpl	5	1	3	1	5
Pilkki	kpl	4	1	2	3	2
Ahven	kg	221	11	155	244	99
Hauki	kg	124	2	143	401	165
Särkikalat	kg	81	4	66	251	59
Siika	kg	23	-	-	-	-
Harjus	kg	2	-	-	-	-
Yhteensä	kg	451	17	364	896	323
Saalis/talous	kg	64,4	5,7	60,7	47,8	29,4

Taulukko 3-3. Pyydystä käyttäneiden määrät ja pyydyskohtaiset saaliit Saiveljärvellä vuonna 2023. Kalastaneita talouksia yhteensä 11 kpl.

	Pyydystä käyttäneitä	Pyynti- ponnistus	Ahven	Hauki	Särkikalat	Yhteensä
Verkot	5	24	11	120	22	154
Katiska	5	24	35	22	24	82
Heittovapa	5	58	16	14	0	30
Mato-onki	5	14	11	3	13	27
Pilkki	2	8	26	5	0	30
Yhteensä kg			99	165	59	323
%			31	51	18	100

Saiveljärvellä kalastaneista vain 5 henkilöä vastasi kalastukselle haittaa aiheuttavia tekijöitä kartoittavaan kysymykseen. Vastanneiden mielestä kohtalaista tai runsasta haittaa aiheuttivat kalastukselle lähinnä vesikasvillisuus, huonot kalakannat sekä seisovien pyydysten herkkä likaantuminen. Kutakin haittaa kommentoi 2-4 vastaajaa. (**Kuva 3-1**)

Kuva 3-1. Kalastusta haittaavat tekijät Saiveljärvellä vuonna 2023 kalastajien mukaan (n = 5).

3.3 Viivajoki

Viivajoella laajennettu kalastaneiden talouksien määrä vuoden 2023 kalastustiedustelun perusteella oli 10 taloutta. Suosituin pyyntimuoto oli heittokalastus, jota harjoitti puolet kalastaneista talouksista. Katiskakalastusta ja mato-ongintaa harjoitti kolmannes kalastaneista ja pari taloutta harjoitti myös pilkkikalastusta ja perhokalastusta.

Talouksien kokonaissaalis oli yhteensä 163 kg, josta ahventa oli 44 %, särkikaloja 39 %, harjasta 9 % sekä haukea 8 %. Keskimääräinen talouskohtainen saalis oli noin 16 kg/talous. (**Taulukot 3-4 ja 3-5**)

Taulukko 3-4. Yhteenveto kalastustiedustelun tuloksista Viivajoella vuosilta 2004–2018 (Paksuniemi 2004, LVT Oy 2011, Ramboll Finland Oy 2014, Eurofins Ahma Oy 2019) (kalastavat taloudet ja saalismäärä).

		2004	2010	2013	2018	2023
Kalastajia	kpl	5	2	6	20	10
Verkot	kpl	1	-	1	-	-
Katiska	kpl	1	-	2	9	3
Heittovapa	kpl	2	1	4	10	5
Perho	kpl	1	-	1	3	2
Mato-onki	kpl	1	1	1	7	3
Pilkki	kpl	3	2	1	10	2
Koukut	kpl	-	-	-	3	-
Ahven	kg	88	3	136	270	72
Hauki	kg	67	1,2	82	251	13
Särkikalat	kg	83	-	5	20	64
Harjus	kg	14	0,5	24	21	14
Kiiski	kg	-	1,2	-	1,6	-
Taimen	kg	-	-	7	5	0,3
Yhteensä	kg	252	6	254	568	163
Saalis/talous	kg	50,4	2,0	42,3	28,1	16,3

Taulukko 3-5. Pyydystä käyttäneiden määrät ja pyydyskohtaiset saaliit Viivajoella vuonna 2023. Kalastaneita talouksia yhteensä 10.

	Pyydystä	Pyynti-	Ahven	Hauki	Harjus	Taimen	Särki-	Kiiski	Yhteensä
heittovapa	5	17	40	10	9	0,3	-	-	59
katiska	3	26	27	3	-	-	16	-	46
mato-onki	3	10	5	-	2	-	48	-	54
perho	2	6	-	-	3	-	-	-	3
pilkki	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Yhteensä kg			72	13	14	0,3	64	0	163
%			44	8	9	0	39	0	100

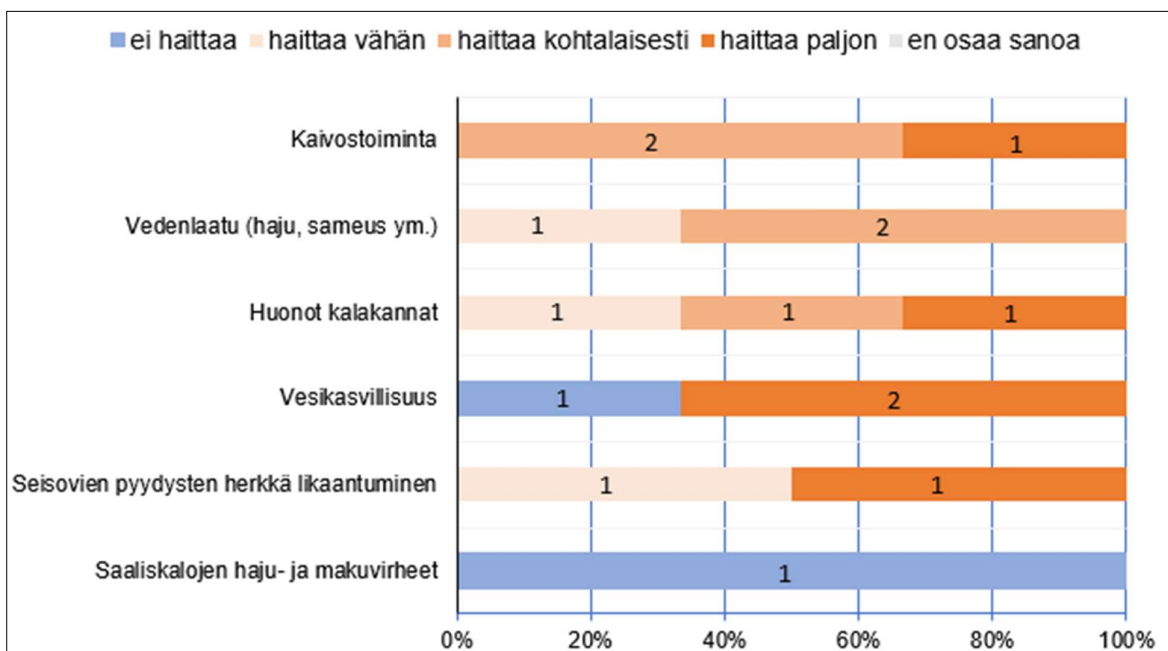
KEVITSAN LÄHIALUEEN PIENVESIEN KALASTUSTIEDUSTELU

Viivajoen kalansaaliista noin 70 % kalastettiin vapavälineillä kuten heittovavalla ja mato-ongella. Loppusaalis saatiin lähinnä katiskapyynnillä (28 %) ja pieni määrä perholla.

Kalastustiedustelujen saalismäärissä on huomattavia eroja eri vuosien välillä. Osaltaan tämä selittyy aikaisemmin mainitulla tiedustelujen erilaisella toteutustavalla. Kuitenkin näinkin suuret eroavaisuudet vuosien välillä sekä verrattaessa mm. talouskohtaisia saaliita voivat selittyä siten, että osa vastaajista on ilmoittanut saaliitaan Viivajoen läheisiltä Moskujärviltä. Järvet ovat kesäkaudella erittäin matalia ja tuskin veneellä kuljettavia, mutta ovat keväällä tulva-aikana kalojen hyviä kutualueita ja tuolloin saaliit voivat kasvaa suuriksi. Tähän seikkaan viittaa mm. eroavaisuudet tiedusteluvuosien hauki-, ahven- ja särkikalojen saalismäärissä.

Viivajoelta on tiedusteluvuosittain ilmoitettu saadun saaliiksi vuoden 2010 saalistiedustelua lukuun ottamatta harjasta noin parinkymmenen kilon verran. Harjuksenpoikasia on joinakin vuosina esiintynyt myös Viivajoen sähkökalastuskoealoilla. Sen sijaan taimenen esiintymisestä Viivajoessa ei ole sähkökalastuksissa saatu viitteitä, vaikka sitä on viimeisen kymmenen vuoden aikana ilmoitettu saalistiedusteluissa 0,3-7 kg:n verran. (Taulukko 3-4)

Viivajoen osalta kalastushaittoja koskevaan kysymykseen vastasi vain neljä kalastanutta. Heidän arvion mukaan eniten kalastukselle haittaa aiheuttavat tekijät olivat kaivostoiminta. Osa vastaajista koki huomattavaa haittaa myös vesikasvillisuudesta, seisovien pyydysten herkästä likaantumisesta sekä huonoista kalakannoista. (Kuva 3-2)

Kuva 3-2. Kalastusta haittaavat tekijät Viivajoella vuonna 2018 kalastajien mukaan (n = 4).

3.4 Iso Vaiskonlampi

Iso Vaiskonlammella kalastustiedustelumatkat palauttaneista talouksista ilmoitti kalastaneensa vain yksi talous. Tiedustelupalautusten perusteella ilmeni, että Iso-Vaiskonlampi on nykyisin vuokrattuna paikalliselle metsästysseuralle Poston Erä ry:lle, mikä osaksi selittää vähäistä kalastusta.

Iso-Vaiskonlammella kalastanut oli käynyt lammella viitenä päivänä ja sai saalista 0,3 kg ahventa ja 1 kg:n verran haukea. Kalastushaittoja koskevaan kysymykseen vastaaja ilmoitti kalastusta haittaavan huonot kalakannat.

Aikaisempien vuosien kalastustiedustelujen perusteella Iso Vaiskonlammessa kalastaneiden talouksien määrä on vaihdellut 1-7 talouden välillä. Tyypillisimmät saalisajit ovat olleet ahven, hauki ja istutusperäinen siika. Järven kalanhoitotoimista haastateltiin lisäksi puhelimitse Poston Erän kalanhoitotoimista tietävää henkilöä. Hänen mukaansa lampeen on silloin tällöin istutettu siianpoikasia ja lammessa on pyydetty siikakanta. Metsästysseuran jäsenistä lammella kalastaa kuulemma vuosittain muutamia talouksia.

Taulukko 3-6. Yhteenveto kalastustiedustelun tuloksista Iso Vaiskonlammella vuosilta 2004–2018* (Paksuniemi 2004, Ramboll Finland Oy 2014, Eurofins Ahma Oy 2019) (kalastavat taloudet ja saalismäärä).

		2004	2013	2018	2023**
Kalastajia	kpl	1	5	7	1
Verkot	kpl	-	4	3	-
Heittovapa	kpl	-	-	-	1
Pilkki	kpl	1	4	7	-
Koukut	kpl	-	-	1	-
Ahven	kg	8	17	10,5	0,3
Hauki	kg	-	10	25,9	1
Särkikalat	kg	-	-	0,0	-
Made	kg	-	-	5,8	-
Siika	kg	-	57	14,4	-
Yhteensä	kg	8	84	56,7	1,3
Saalis/talous	kg	8	16,8	7,9	1,3

* Iso Vaiskonlampi ei ollut mukana vuoden 2010 tiedustelussa.

**yksi kalastanut, saalismääriä ei laajennettu

Taulukko 3-7. Pyydystä käyttäneiden määrät ja pyydyskohtaiset saaliit Iso Vaiskonlammella. Kalastaneita talouksia yhteensä 1 kpl (ei laajennettu).

	Pyydystä käyttäneitä	Pyyntiponnistus	Ahven	Hauki	Siika	Made	Yhteensä kg
Heittovapa	2	8	0,5	1,6	-	-	2,1
	Yhteensä kg		0,5	1,6	0	0	2,1
	%		24	76	0	0	100

3.5 Mataraoja

Mataraojalla kalasti tiedustelun perusteella vuonna 2023 arviolta 10 taloutta eli noin kolme taloutta enemmän kuin vuosina 2013 ja 2018 (**taulukot 3-8 ja 3-9**). Suosituin pyyntimuoto oli heittokalastus, jota harjoitti kuusi taloutta. Muita käytettyjä pyydyksiä olivat katiska, mato-onki ja perho ja näitä pyyntimuotoja käyttäneitä talouksia oli puolet vähemmän.

Kokonaissaalis oli 25 kg ja saalislajeja olivat ahven (83 %), harjus (13 %) sekä taimen (4 %). Ahventa saatiin lähinnä perholla ja vähemmässä määrin myös heittokalastamalla ja katiskalla. Harjusta ja taimenta saatiin pelkästään heittokalastamalla.

Taulukko 3-6. Pyydystä käyttäneiden lukumäärä ja pyydyskohtaiset saaliit Mataraojalla vuonna 2023. Kalastaneita talouksia yhteensä 10 kpl.

	Pyydystä käyttäneitä	Pyyntiponnistus	Ahven	Harjus	Taimen	Särkikalat	Yhteensä
heittovapa	6	119	2	3	1	-	6
katiska	2	38	2	-	-	-	2
mato-onki	3	64	8	-	-	-	8
perho	2	5	10	-	-	-	10
	Yhteensä kg		21	3	1	0	25
	%		83	13	4	0	100

KEVITSAN LÄHIALUEEN PIENVESIEN KALASTUSTIEDUSTELU

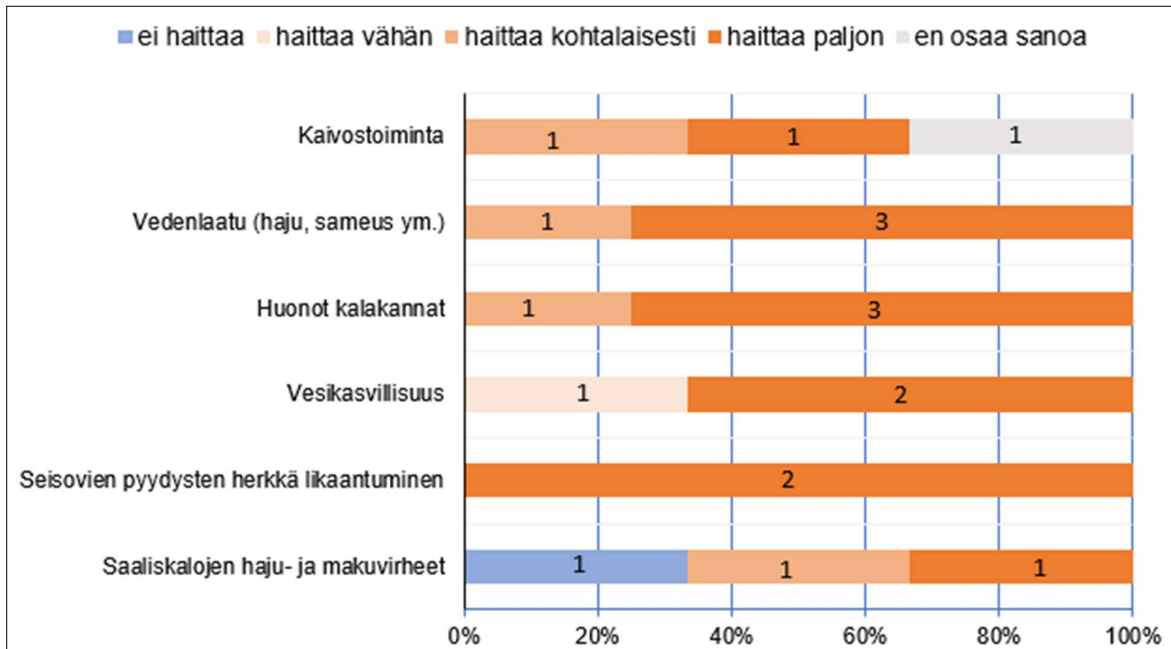
Aikaisempien kalastustiedustelujen perusteella Mataraojassa kalastaneiden talouksien määrä on ollut 3-7 talouden paikkeilla ja talouksien määrä vaikuttaisi viimeiset kymmenen vuotta pysytelleen jokseenkin vakaana 10 talouden tuntumassa. Yleisimmin käytettyjä pyydyksiä ovat olleet vapakalastusvälineet kuten heittovapa, mato-onki ja perho.

Kalastustiedustelujen perusteella kokonaissaaliit ovat pysytelleet jokseenkin samalla tasolla noin 20 kilon molemmin puolin. Harjusta ja taimenta on esiintynyt jokaisena tiedusteluvuonna, joskin kilomääräiset saaliit olivat nyt v. 2023 tiedusteluhistorian pienimmät. Ahventa on esiintynyt tiedusteluvuosina satunnaisesti vuodesta riippuen 2-3 kg ja nyt v. 2023 poikkeuksellisesti reilut 20 kg.

Taulukko 3-7. Yhteenveto kalastustiedustelun tuloksista Mataraojalla vuosilta 2004–2018 (Paksuniemi 2004, LVT Oy 2011, Ramboll Finland Oy 2014, Eurofins Ahma Oy 2019) (kalastavat taloudet ja saalismäärä).

		2004	2010	2013	2018	2023
Kalastajia	kpl	3	3	7	7	10
Verkot	kpl	-	1	-	-	-
Katiska	kpl	-	-	-	-	2
Heittovapa	kpl	3	2	5	4	6
Perho	kpl	1	1	3	-	2
Mato-onki	kpl	2	1	1	3	3
Pilkki	kpl	1	2	-	1	-
Koukut	kpl	1	-	-	-	-
Ahven	kg	2	-	3	-	21
Särkikalat	kg	2,5	-	-	1	-
Harjus	kg	3,5	9	12	6	3
Made	kg	3	-	1	-	-
Taimen	kg	4	6	6	17	1
Kirjolohi	kg	-	-	1	-	-
Yhteensä	kg	15	15	23	24	25
Saalis/talous	kg	5,0	5,0	3,3	3,3	2,5

Kyselyyn kalastusta haittaavista tekijöistä vastasi neljä Mataraojalla kalastanutta taloutta (**kuva 3-3**). Eniten haittaa koettiin aiheuttavan seisovien pyydysten herkkä likaantuminen. Muita vähintäänkin kohtalaista haittaa aiheuttavia tekijöitä olivat heikko vedenlaatu (haju, sameus ym.) sekä huonot kalakannat. Saaliskalojen hajua ja makuvirheet sekä kaivostoiminta jakoivat jonkin verran mielipiteitä.

Kuva 3-3. Kalastusta haittaavat tekijät Mataraojalla vuonna 2023 kalastajien mukaan (n = 4).

3.6 Vapaamuotoiset kommentit

Tiedusteluun vastanneilla oli mahdollisuus esittää tiedustelulomakkeen lopussa vapaamuotoisia kommentteja ja lisätietoja tiedustelualueen kalastuksesta, kalakannoista ja niiden muutoksista, kalastusta haittaavista tekijöistä jne. Näitä esitti kaikkiaan 10 taloutta. Esitetyt kommentit ja lisätiedot olivat pääosin yksittäisiä eikä niistä ollut nähtävissä yleistä suuntaa muuta kuin kolmen seikan osalta. Tällaisia olivat kaivostoiminnan vaikutukset veden laatuun (4 kpl), Viivajoessa harjuskanta on vähentynyt/loppunut (3 kpl) ja Mataraojassa kalansaaliit (harjus, taimen) ovat vähentyneet (2 kpl). Vapaamuotoiset kommentit on esitetty koottuna liitteessä 2.

VIITTEET

Lapin Vesitutkimus Oy (2011). FQM Kevitsa Mining Oy. Kevitsan kalataloudellisen tarkkailun tulokset vuosilta 2009-2010.

Paksuniemi S. (2004). Scandinavian Gold Limited: Selvitys Kevitsan lähialueen vesistöjen kalastosta ja kalastuksesta. Lapin Vesitutkimus Oy, Rovaniemi.

Ramboll Finland Oy (2014). FQM Kevitsa Mining Oy. Lähialueen pienvesien kalastustiedustelu 2013.

Ramboll Finland Oy (2015). Boliden Kevitsa Mining Oy. Kevitsan kaivoksen tuotantovaiheen tarkkailuohjelma. Päivitetty 20.6.2017.

Eurofins Ahma Oy (2019). Boliden Kevitsa Mining Oy. Lähialueen pienvesien kalastustiedustelu 2018.

LIITTEET

Liite 1. Vuoden 2023 kalastustiedustelulomake ja tiedustelualueen kartta

Liite 2. Vuoden 2023 kalastustiedustelun vapaamuotoiset kommentit

ISO VAISKON- LAMPI	Pyynnissä keskimäärin (kpl)	Kalastus- /koenta- kertoja (kpl/vuosi)	Ahven (kg)	Hauki (kg)	Harjus (kg)	Taimen (kg)	Särkika- lat (kg)	Muu laji, mikä? (kg)
1. Verkot								
2. Katiska								
3. Koukut								
4. Heittovapa								
5. Perho								
6. Mato-onki								
7. Pilkki								
8. Muu, mikä?								

3. Arvio tiedustelualueelta (rasti ruutuun) pyytämästänne kalansaaliista kokonaisuudessaan vuonna 2023:

	Saiveljärvi	Mataraoja	Viivajoki	Iso Vaiskonlampi
alle 10 kg				
10-49 kg				
50-99 kg				
100-199 kg				
yli 200 kg				

4. Arvionne pyyntipäivien lukumäärästä yhteensä (pv) edellä mainituissa vesistöissä kuukausittain vuonna 2023:

Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu

5. Mitkä tekijät teidän havaintojenne mukaan aiheuttavat haittaa kalastukselle tiedustelualueella (rasti ruutuun)? Merkitkää mitä tiedustelualueen vesistöä arviointinne koskee:

ARVIOITAVA VESISTÖALUE: _____

Vaikuttava tekijä	Haitta-aste	1	2	3	4	5
		ei haittaa	haittaa vähän	haittaa kohtalaisesti	haittaa paljon	en osaa sanoa
Saaliskalojen haju- tai makuvirheet						
Seisovien pyydysten herkkä likaantuminen						
Vesikasvillisuus						
Huonot kalakannat						
Veden laatu (haju, sameus ym.)						
Kaivostoiminta						
Muu syy, mikä?						

ARVIOITAVA VESISTÖALUE: _____

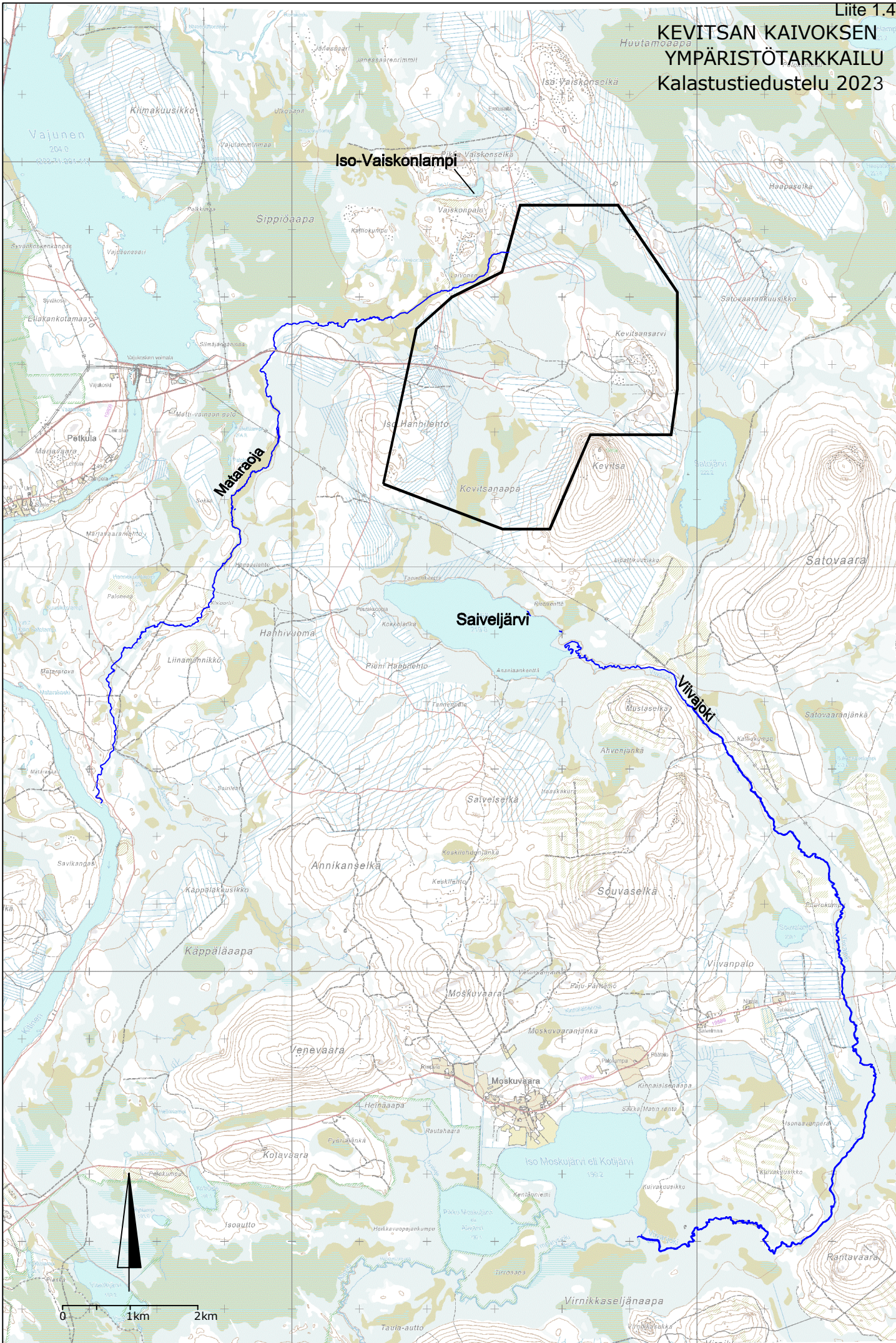
Vaikuttava tekijä	Haitta-aste	1 ei haittaa	2 haittaa vähän	3 haittaa kohtalaisesti	4 haittaa paljon	5 en osaa sanoa
Saaliskalojen haju- tai makuvirheet						
Seisovien pyydysten herkkä likaantuminen						
Vesikasvillisuus						
Huonot kalakannat						
Veden laatu (haju, sameus ym.)						
Kaivostoiminta						
Muu syy, mikä?						

6. Onko tätä tiedustelua koskevien vesistöalueiden kalakannoissa mielestänne tapahtunut muutoksia viimeisten kolmen vuoden aikana? Jos on, kertokaa missä ja minkälaisia muutoksia ja mistä arvioitte muutosten johtuvan?

7. Muita lisätietoja ja kommentteja tiedustelualueen kalastuksesta, kalakannoista ja niiden muutoksista, kalastusta haittaavista tekijöistä yms.

KIITÄMME OSALLISTUMISESTANNE!

KEVITSAN KAIVOKSEN YMPÄRISTÖTARKKAILU Kalastustiedustelu 2023

Liite 2. Vuoden 2023 kalastustiedustelun vapaamuotoiset kommentit ja lisätiedot

Kommentti/Lisätieto	Kpl
Kaivostoiminta pilaa vesistöt	4
Viivajoessa harjus vähentynyt/loppunut	3
Mataraojasta ei saa kalaa, ei harjusta eikä taimenta	2
Kirjoloheet pyydetään istuttamisen heti jälkeen pois	1
Kalakannat ennallaan	1
Viivajoessa vedenlaatu yläosilla samentunut	1
Mataraojaan laskeva Käppäläoja tulee ottaa myös tarkkailuun, ojassa on purotaimenta	1
Vesistöissä rehevöitymistä ja pohjakaasvillisuuden kasvua	1
Mataraojassa hauki lisääntynyt	1
Epäily kaivostoiminnan tuomista saasteista ei houkuta kalastamaan	1
Saiveljärvessä särki vähentynyt	1
Saiveljärvi mataloitunut, rehevöityminen lisääntynyt	1